

OPH: Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden
kielellisten taitojen tuki (4 op)
23.-24.9.2020 ja 5.-6.10.2020
tiivistelmä

Check-lista opettajille, kun arvioit mistä vaikeudet johtuvat

- Millainen oppilaan arki on kotona? Entä oman kielen opettaminen ja opettelu kotona?
- Milloin oppi puhumaan omaa äidinkieltään – jokeltelu, sanat, lauseenmuodostus
- Mikä on oppilaan aiempi koulutausta, mikäli sitä on?
- Miten paljon oppilaalle joutuu selkokielistämään tai toistamaan äidinkieltä kotona tai tulkin kanssa?
- Kuulontutkimus – lieväkin kuulon alenema vaikuttaa kielenoppimiseen
- Sanavaraston laajuuden arviointi

Haasteita ja tukemisen keinoja maahanmuuttajataustaisen kielenoppimisessa

Haasteet:

- Hyvä suomen arkikielen taito, mutta ei riitä vaikeampien aiheiden opiskeluun
- Vanhempien vaikeudet ymmärtää, miksi lapsi pienryhmässä – arkikielihän sujuu. Vanhempien koulutaustan vähyys vaikeuttaa oppilaan tukemista

Tukikeinot:

- Huoltajien osallistaminen; keskustelu vanhempien kanssa arkikielen ja opiskelussa tarvittavan kielen eroista ja suomen koulujärjestelmästä – oppilas voisi kertoa oman näkökulman
- Jos mahdollista, perheille voisi tarjota suomalaisen tukiperheen tai oppilaalle kummioppilaan, kannustaa harrastuksiin, välitunneille opettaja voisi jakaa parit kenen kanssa välitunti vietetään (helpottamaan kaverien saamista ja kielen automatisoitumista)

Haasteita ja tukemisen keinoja maahanmuuttajataustaisen kielenoppimisessa

Haaste:

- Matematiikan sanallisten tehtävien hahmottamisen vaikeus

Tukikeinot:

- Sanallisten tehtävien piirtäminen ja apukuvat, konkreettiset apuvälineet kuten lukusuora, helmitaulu, palikat

Haaste:

- Kesäloman jälkeen unohtunut kielitaito, jos sitä ei käytä

Tukikeinot:

- Rohkaise oppilasta kuuntelemaan äänikirjoja, katsomaan suomenkielisiä lastenohjelmia ja tarjoa oppilaalle mieluisaa ja kiinnostavaa tekemistä kielitaidon ylläpitämiseen

Haasteita ja tukemisen keinoja maahanmuuttajataustaisen kielenoppimisessa

Haasteet:

- Oppilaan vaikeudet saada vokaalit paikoilleen tai vokaalit menevät sekaisin äidinkielen eroista johtuen (esim. arabian kieli)
- Sanojen taivuttamisen, lauseiden tuottamisen, tuplakonsonanttien hahmottamisen vaikeus

Tukikeinot:

- Kielen osa-alueiden tukeminen: fonologia, sanasto, muoto-oppi, lauseoppi, kielenkäyttötaidot
- Sanan maistelu, suun liikkeet peilin edessä, tavukorttien drillaus, oikein lausumisen mallittaminen ja toistaminen
- Käytä esteetöntä viestintää: ilmeet, eleet, osoittaminen, tukiviittomat, kuvat, struktuuri, pikapiirtäminen
- Kuunteluharjoituksia tuplakonsonanteista, muistipelit saman näköisillä sanoilla (mato-matto) ja eroavaisuuksien tunnistus
- Puheterapiajakso tärkeimmissä äänteissä

Haasteita ja tukemisen keinoja maahanmuuttajataustaisen kielenoppimisessa

Haasteet:

- Reaaliaineiden termistön ja asiatekstien ymmärtämisen vaikeus,
- Oppilas ei osaa tuoda omia ajatuksia tai päätelmiä esille
- Opiskelustrategioiden heikkous tai puuttuminen

Tukikeinot:

- Käytä miellekarttoja ja opeta ne oppilaalle, käytä kuvia jäsentämään keskeiset asiakokonaisuudet, selvennä avainsanat
- Eriytä sisältöjä joustavasti, määritä mieluiset työtavat
- Alleviivaa tärkeät asiat, opeta tekemään kappaleista tiivistelmä
- Vähennä luovuutta tehtävissä ja lisää konkreettisia asioita esim. *kerro, näytä, piirrä erot, valitse yms.*
- Sisältöjen ja käsitteiden opiskelu oppilaan omalla kielellä tukemaan reaaliaineita

Materiaalivinkkejä

- Aivan ”uunituore” Minästä kiinni ja Kielestä koppi -oppimateriaalit sisältävät pedagogista taustatietoa opettajille, tulostettavaa ja digitaalista materiaalia oppilaille sekä toiminnallisia ja yhteisöllisiä tehtäviä:
- <https://sites.utu.fi/minasta-ja-kielesta-kiinni/>
- Kielitietoisesta opetuksesta <https://www.enorssi.fi/julkaisut/kielitietoisien-opettajan-opas/mobile/index.html>
- Arvioinnista (materiaalit vapaasti muokattavissa ja käytettävissä sellaisenaan):
- <https://www.enorssi.fi/julkaisut/oppimista-edistava-arviointi/mobile/index.html#p=1>
- Youtube "Kielinuppu"-sarja: <https://www.youtube.com/watch?v=IZRjSmVeIBo&t=64s>
- Jenni Alisaaren väitöskirja Songs and poems in the second language classroom oli innoituksena Kielinuppu-projektille. Jos kirjoitat selaimen osoitekenttään Jenni Alisaari, suomea laulaen, löytyy paljon hänen tekemäänsä materiaalia.
- OPH:n Eurooppalainen Kielisalkku

Materiaalivinkkejä

- OPH:n Kielipuntari
- *Arvaa sana* korttipeli sanaston laajentamiseen:
https://lukumummitjavaarit.fi/toiminta/oheistoiminta/arvaa-sana-korttipeli____/
- <https://lukusilta.fi/aihe/suomi-toisena-kielena/>
- <https://kielikoulu.yle.fi/index.html#>
- Jyrkiläinen, S., Sievänen, P. Stebäck J., Suvilaakso, A. 2011: Toisella katsomalla, maahanmuuttajista maahan muuttajiin
- Talib, M-T 2002: Monikulttuurinen koulu
- Älä oletta! Normit nurin! –opas <https://www.gloaalikasvatus.fi/vinkit/ala-oletta-normit-nurin-opas>
- <https://journal.fi/pk/article/view/56011>
- <https://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaanhoitopalvelut/foniatria/HelSLI-seurantatutkimus/tuloksia/Sivut/default.aspx>